

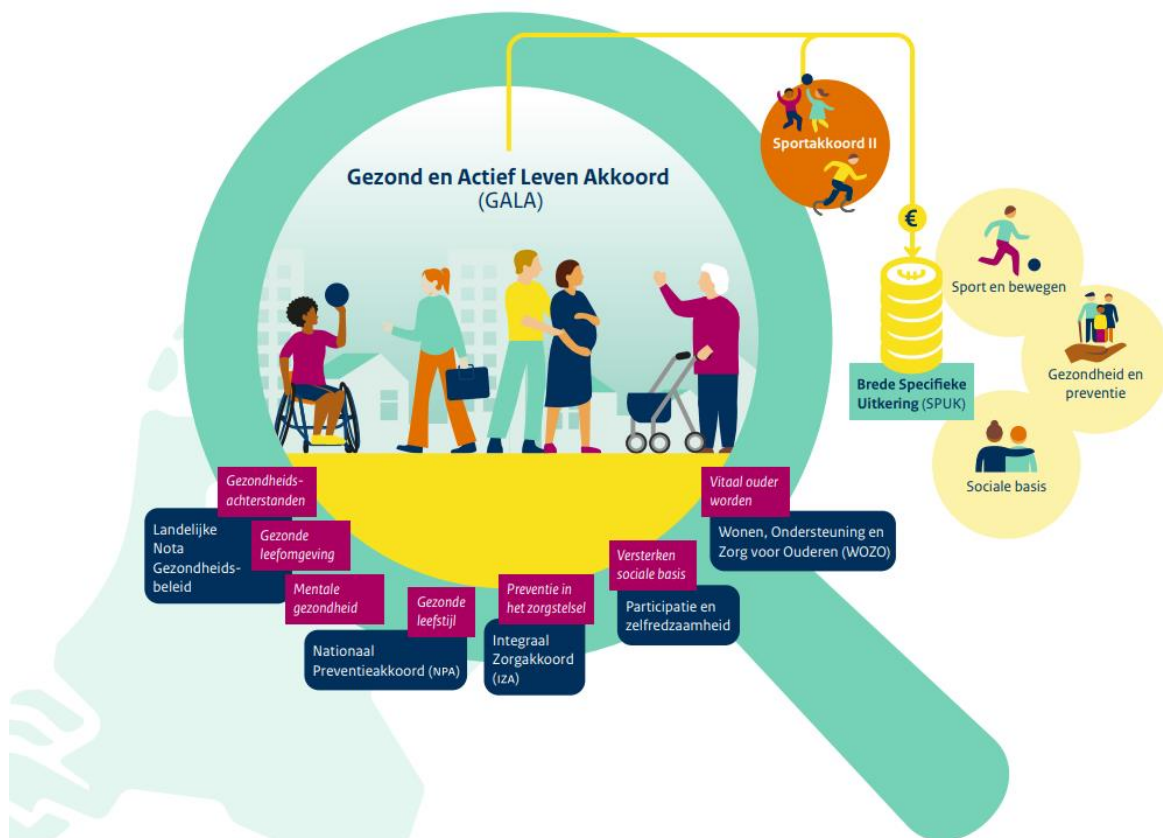
Plan van aanpak GALA - verbinding en inzet Twentse Koers

Mei 2023

Inleiding

In januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord gesloten tussen het ministerie van VWS, VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR NL. In dit akkoord is afgesproken dat gemeenten en GGD'en, zorgverzekeraars en VWS zich gezamenlijk lokaal en regionaal inzetten voor een gezond en actief leven met een stevige sociale basis voor alle Nederlanders. In het GALA is de verbinding gelegd tussen vele landelijke akkoorden en programma's met betrekking tot preventie en gezondheid (zie afbeelding hieronder). De Rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars dragen hiervoor gezamenlijke verantwoordelijkheid. Samen doorbreken we schotten en werken we domein overstijgend vanuit samenhang om zo bij te dragen aan de beweging naar 'de voorkant' waarin een gezonde samenleving centraal staat. De urgentie hiervoor is duidelijk en groot. Het Gezond en Actief Leven Akkoord streeft naar een gezonde generatie in 2040. Dit alles vanuit een brede benadering op gezondheid zoals Positieve Gezondheid.

Voor de nadere uitwerking en uitvoering van het GALA hebben alle gemeenten een zogenaamde Specifieke Uitkering (SPUK) ontvangen. De middelen kunnen door de gemeenten besteed worden aan inrichting, coördinatie, samenwerking, aansluiting van (bestaand) welzijns- en beweegaanbod en uitvoering van interventies in het sociaal domein, met als hoofddoel het realiseren van integraal preventief gezondheidsbeleid. De brede SPUK GALA bestaat uit 15 programma's; 13 inhoudelijke programma's (zoals valpreventie, kansrijke start en mentale gezondheid) en twee overkoepelende programma's (versterken kennisfunctie GGD en coördinatiekosten regionale aanpak preventie).

Ketenaanpakken

Onderdeel van het GALA en de bijbehorende SPUK zijn vijf zogenaamde ketenaanpakken. Vanuit het GALA dienen gemeenten en zorgverzekeraars op regionaal niveau afspraken te maken, die op lokaal niveau tot uitvoering komen, met betrekking tot de volgende vijf ketenaanpakken:

- welzijn op recept;
- de aanpak overgewicht kinderen;
- de gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht en obesitas van volwassenen;
- valpreventie bij ouderen, en;
- kansrijke start.

Deze ketenaanpakken zijn gericht op preventie en gezondheid over de domeinen (Zorgverzekeringswet, Wet publieke gezondheid, Wmo en/of jeugdwet) heen en bestaan uit meerdere onderdelen. Afhankelijk van het onderdeel is ofwel de zorgverzekeraar verantwoordelijk (bijvoorbeeld voor de inkoop van verschillende leefstijlinterventies vanuit de Zorgverzekeringswet), ofwel de gemeente (bijvoorbeeld voor de borging en verbinding met het lokale beweegaanbod). Gezamenlijk dragen zij de totale verantwoordelijkheid. Goede afspraken tussen de beide financiers is dus essentieel om tot een effectief ketenaanbod te komen, waarbij de verschillende onderdelen van de aanpak aan elkaar verbonden zijn. Hiervoor is het nodig dat (zorg)professionals uit de verschillende domeinen binnen een netwerk met elkaar samenwerken en effectief naar elkaar doorverwijzen. Ketenaanpakken gericht op preventie komen namelijk vaak lastiger van de grond vanwege het domein overstijgende karakter.

Daar waar de ketenaanpakken nog onvoldoende uitgewerkt zijn, moet in 2023 deze ketenaanpakken nader worden uitgewerkt en ingericht. Denk hierbij o.a. aan het maken van lokale en regionale plannen, betrekken verschillende ketenpartners en uitwerken integraal ketenaanbod, het uitwerken van het inkoopbeleid en betaaltitels en het uitwerken van de monitoring. Zie voor meer informatie over de afspraken, randvoorwaarden en criteria voor de ketenaanpakken hoofdstuk 3G onderdeel II van het GALA.

Rol Twentse Koers

Twentse Koers is een strategische en regionale samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, SamenTwente en provincie Overijssel. Samen met meer dan 300 partners in het werkveld, zet het programma zich in om meer gezondheid en welzijn te realiseren voor alle Twentenaren en de zorg en ondersteuning toekomstbestendig te maken. Na de vijfjarige verlenging van de Twentse Koers in december 2021 is er begin 2022 samen met alle eigenaren en partners een nieuwe breed gedragen agenda opgesteld, welke in maart 2022 is vastgesteld. Met vijf themalijnen en 22 projecten is Twentse Koers uitgegroeid tot een volwaardig programma. Begin april 2023 is ook de governance van de Twentse Koers goed vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst Twentse Koers 2023-2027.

Verschillende onderdelen/programma's vanuit het GALA pakken de Twentse gemeenten, GGD en Menzis al samen op binnen de Twentse Koers en maken al meerdere jaren onderdeel uit van de agenda. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aanpak overgewicht volwassenen, valpreventie en SamSam/welzijn op recept. Zo is er met dank aan subsidie vanuit Provincie Overijssel samen met 12 gemeenten al twee jaar intensief gewerkt aan de uitrol en implementatie van de Gecombineerde leefstijl interventie, de Nationale Diabetes Challenge en aanpak valpreventie. De samenwerking tussen de gemeenten, Menzis, Provincie Overijssel en GGD Twente is hierbij goed en we lopen hiermee landelijk voorop. Met dank aan onze goede regionale aanpak zijn ook ketenpartners zoals Huisartsenzorg Twente, Twentse Fysiotherapie organisatie, Diëtisten Twente en de welzijnsstichtingen al goed betrokken. Gemeenten en hun partners hoeven niet allemaal zelf 'het wiel uit te vinden'. Door de goede

samenwerking binnen de Twentse Koers worden gemeenten en hun partners door regionale projectleiding en -ondersteuning o.a. geholpen met:

- het uitwerken en aanreiken van blauwdrukken/ algemene projectplannen m.b.t. de verschillende (keten)aanpakken;
- maken van de vertaling van landelijk beleid en afspraken naar regionale en lokale kansen en aanpakken;
- leggen van goede verbindingen en samenwerking met Menzis rondom o.a. het inkoopbeleid van preventieve interventies, (contracterings)afspraken die zij maken met zorgpartners en de borging van dit alles;
- het betrekken en maken van basisafspraken met de verschillende (koepelorganisaties van) ketenpartners;
- het bevorderen en mogelijk maken van onderlinge uitwisseling en kennisdeling;
- het aanjagen en ondersteunen bij het opzetten van lokale ketensamenwerkingen en uitrol van de verschillende aanpakken en interventies;
- faciliteren en ondersteunen van algemene communicatie naar partners;
- onderhouden verbinding en signaleren van kansen bij het Rijk en landelijke koepelorganisaties zoals de VNG en Zorgverzekeraars Nederland;
- Voorbereiden (lokale) besluitvorming, en;
- Opzetten en coördineren van (regionale) monitoring.

Voorstel vervolg

Alle Twentse gemeenten gaan de komende vier jaar aan de slag met de nadere uitwerking en uitrol van het GALA en bijbehorende SPUK. In overleg met verschillende gemeenten en Menzis is duidelijk de behoefte naar voren gekomen om de samenwerking en ondersteuning vanuit de Twentse Koers te continueren op de thema's die passen bij de gezamenlijke visie, uitgangspunten en agenda van de Twentse Koers. Dit zijn voornamelijk en logischerwijs met betrekking tot de vijf ketenaanpakken (waarbij voor de ketenaanpak overgewicht jongeren en Kansrijke start de verbinding wordt gelegd met de GGD Twente).

De subsidie vanuit de Provincie voor de huidige aanpak leefstijl en gezondheid (GLI, NDC en valpreventie) vanuit de Twentse Koers voor 12 gemeenten loopt 1 juli a.s. af. Hetzelfde geldt voor de ondersteuning bij SamSam/Welzijn op recept bij vijf Twentse gemeenten eind dit jaar. Om de ondersteuning vanuit de Twentse Koers zoals reeds bekend, gewenst en gewend is bij alle 14 Twentse gemeenten samen met de andere eigenaren en partners voort te zetten, moet hiervoor nieuwe financiering beschikbaar worden gesteld. Zoals reeds is vastgesteld in de Samenwerkingsovereenkomst Twentse Koers betalen de eigenaren van de Twentse Koers geen vaste financiële bijdrage, wat betekent dat projecten en ondersteuning aan projecten moeten worden gefinancierd vanuit subsidies. In dit geval kan dit vanuit de SPUK GALA.¹

Om alle gemeenten en partners in lijn met de ervaringen van afgelopen twee jaar goed te kunnen blijven ondersteunen conform de eerder omschreven taken, is de volgende regionale inzet vanuit de Twentse Koers noodzakelijk:

¹ Helaas mag voor deze onderwerpen en projecten niet gebruik worden gemaakt van de grote SPUK IZA voor de Twentse Koers. Dit i.v.m. een exclusiecriteria dat er geen overlap mag zijn met andere subsidies, in dit geval de SPUK GALA. Dit is nogmaals expliciet uitgevraagd en gecontroleerd bij het Ministerie van VWS en de VNG.

Functie	Uren per week	Aantal weken per jaar	Uurtarief 2024	Totale kosten per jaar
Projectleider	36	45	€ 77,-	€ 124.740,-
Projectmedewerker	24	45	€ 61,90	€ 66.852,-
Management assistent	8	45	€ 54,90	€ 19.764,-
Totaal				€ 211.356,-

Met bovenstaande inzet verwachten wij voor alle ketenaanpakken, met voornamelijk aandacht voor valpreventie, aanpak overgewicht volwassenen en welzijn op recept, succesvol gezamenlijk te kunnen uitrollen/versterken in Twente. Natuurlijk kent de regionale inzet en ondersteuning vanuit de Twentse Koers pieken en dalen wisselend per project/ketenaanpak. Zo zal bijvoorbeeld valpreventie veel inzet vragen in de eerste een-twee jaar, terwijl de ondersteuning bij de aanpak overgewicht volwassen veel minder inzet vraagt doordat de GLI en NDC al voor een groot deel zijn uitgerold. Welzijn op recept vraagt in het begin waarschijnlijk ook meer aandacht. Wanneer deze aanpakken verder staan en lokaal zijn geborgd ontstaat er waarschijnlijk meer ruimte en inzet voor bijvoorbeeld de ketenaanpak kansrijke start. In het gehele traject blijft er nauw worden opgetrokken en samengewerkt met de projectleiding vanuit Menzis.

Om deze reden willen wij alle 14 Twentse gemeenten vragen een deel van SPUK middelen hiervoor beschikbaar te stellen aan de Twentse Koers (via de Gemeenschappelijke regeling SamenTwente). De bedragen voor de SPUK is voor alle gemeenten berekend aan de hand van inwonersaantal en sociaal economische status van de inwoners. Deze eerlijke verdeelsleutel gaan we ook gebruiken voor de berekening van de gemeentelijke bijdrage. Gemeenten kunnen de bijdrage aan de Twentse Koers opnemen in hun plan van aanpak. Hiervoor zal vanuit de Twentse Koers basisteksten en hulp worden geboden.

De genoemde verdeelsleutel leidt tot een verdeling van de kosten voor de jaren 2023 tot en met 2025:

2023	Coördinatie- kosten regionale aanpak preventie	Percentage	Totale kosten per jaar	Verdeling kosten 2023
Almelo	44.192	13,31%	211.356,00	28.126,07
Borne	10.480	3,16%	211.356,00	6.670,01
Dinkelland	11.701	3,52%	211.356,00	7.447,12
Enschede	89.646	26,99%	211.356,00	57.055,33
Haaksbergen	11.820	3,56%	211.356,00	7.522,86
Hellendoorn	18.409	5,54%	211.356,00	11.716,44
Hengelo	40.124	12,08%	211.356,00	25.536,98
Hof van Twente	17.474	5,26%	211.356,00	11.121,35
Losser	12.205	3,68%	211.356,00	7.767,89
Oldenzaal	16.651	5,01%	211.356,00	10.597,55
Rijssen-Holten	18.913	5,70%	211.356,00	12.037,21
Tubbergen	9.751	2,94%	211.356,00	6.206,04
Twenterand	19.686	5,93%	211.356,00	12.529,18
Wierden	11.033	3,32%	211.356,00	7.021,97
Totaal	332.085	100,00%		211.356,00

2024	Coördinatie- kosten regionale aanpak preventie	Percentage	Totale kosten per jaar	Verdeling kosten 2024
Almelo	36.247	13,31%	211.356,00	28.126,43
Borne	8.595	3,16%	211.356,00	6.669,43
Dinkelland	9.597	3,52%	211.356,00	7.446,94
Enschede	73.529	27,00%	211.356,00	57.055,99
Haaksbergen	9.695	3,56%	211.356,00	7.522,99
Hellendoorn	15.099	5,54%	211.356,00	11.716,31
Hengelo	32.910	12,08%	211.356,00	25.537,03
Hof van Twente	14.332	5,26%	211.356,00	11.121,14
Losser	10.011	3,68%	211.356,00	7.768,19
Oldenzaal	13.657	5,01%	211.356,00	10.597,36
Rijssen-Holten	15.513	5,70%	211.356,00	12.037,56
Tubbergen	7.998	2,94%	211.356,00	6.206,17
Twenterand	16.146	5,93%	211.356,00	12.528,74
Wierden	9.049	3,32%	211.356,00	7.021,71
Totaal	272.378	100,00%		211.356,00

2025	Coördinatie- kosten regionale aanpak preventie	Percentage	Totale kosten per jaar	Verdeling kosten 2025
Almelo	36.247	13,31%	211.356,00	28.126,43
Borne	8.595	3,16%	211.356,00	6.669,43
Dinkelland	9.597	3,52%	211.356,00	7.446,94
Enschede	73.529	27,00%	211.356,00	57.055,99
Haaksbergen	9.695	3,56%	211.356,00	7.522,99
Hellendoorn	15.099	5,54%	211.356,00	11.716,31
Hengelo	32.910	12,08%	211.356,00	25.537,03
Hof van Twente	14.332	5,26%	211.356,00	11.121,14
Losser	10.011	3,68%	211.356,00	7.768,19
Oldenzaal	13.657	5,01%	211.356,00	10.597,36
Rijssen-Holten	15.513	5,70%	211.356,00	12.037,56
Tubbergen	7.998	2,94%	211.356,00	6.206,17
Twenterand	16.146	5,93%	211.356,00	12.528,74
Wierden	9.049	3,32%	211.356,00	7.021,71
Totaal	272.378	100,00%		211.356,00

We gaan uit van een financiering tot en met eind december 2025. Programmaonderdeel 15 eindigt na 2025 en is daarna geen onderdeel van de SPUK meer. De gemeente maakt een pragmatische keuze door de bijdrage aan de Twentse Koers onderdeel te maken van de coördinatiekosten regionale aanpak preventie (programma 15). In 2025 zullen we opnieuw met elkaar in gesprek moeten gaan over de financiering van 2026. Wanneer in de loop van deze periode blijkt dat er veranderde inzet dan wel inzet voor een langere periode nodig is gaan wij hierover samen met alle eigenaren van de Twentse Koers in gesprek.